

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД

Бр. 10-647/2
05 08 2022 год.
Македонски Брод

ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД

**ПЛАН ЗА ПРОЦЕНКА НА РИЗИЦИ ОД КОРУПЦИЈА
ВО ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД**

Македонски Брод, август 2022 година

Корупцијата ја имаме наекаде. Спречувањето корупција на сите нивоа е клуч за антикорупциска политика.

Интегритетот и корупцијата се две спротиставени појави, односно секое коруптивно дејство претставува кршење на интегритетот. Интегритетот пак, од друга страна претставува квалитет на дејствување во согласност со општоприфатените морални вредности и норми во корист на јавниот поредок.

Општина Македонски Брод е целосно посветена на одржување на високи етички, морални и правни стандарди, објективност и непристрасност и на свој начин преку работа се бори против корупција и судир на интереси.

Вработените се подеднакво посветени на спречување на корупцијата и судирот на интереси и преку својата работа настојуваат навремено и правилно решавање на таквите случаи доколку се појават. За таа цел има изготвено и Годишен план на активностикој е така дизајниран што дејствува превентивно, односно е насочен кон намалување на ризиците за корупција преку јакнење на функционалноста на институциите и враќање на довербата на граѓаните, јакнење на свеста и вклучување на граѓанското општество и јавноста во антикорупциските напори.

Постојат повеќе закони кои се однесуваат на корупција. Меѓу позначајните се Закон за спречување на корупција, Закон за спречување судир на интереси, Закон за заштита на укажувачи, Кривичниот законик, Закон за лобирање.

Борбата против корупцијата е не е едноставен процес, туку подразбира ангажман на целото општество и иницијативност на сите нивоа. Секој поединец има законска и морална обврска да се бори против корупцијата. Ова значи не само препознавање на корупцијата и воздржување од коруптивни дејствија, туку и пријавување случаи на корупција. Модерното отворено општество бара партиципација на граѓаните во донесувањето на важни одлуки. Општина Македонски Брод со цел транспарентно работење на својата веб страница ги презентира тековните активности и постапки, со што секој граѓанин може да биде информиран.

Во однос на ризиците кои се наметнуваат од областа на корупцијата, Општина Македонски Брод има потреба од дефинирани алатки и механизми со кои ќе ги заштити внатрешните постапки и процеси. Во рамки на своите надлежности и делокругот на работење засега не се идентификувани фактори кои го отежнуваат функционирањето на општината.

Општината својот план го адаптира и наметнува како обврска и за вработените и за граѓаните, како круцијална алка во целиот процес.

ПРОЦЕНКА КОН РИЗИЦИТЕ ОД КОРУПЦИЈА

Корупцијата се манифестира низ разни форми и на толку софистициран начин, што само професионалци можат да ја препознаат. Од овие причини корупцијата претсставува многу комплициран проблем што нужно бара од сите да се изградат подобри методи и инструменти за нејзино сузбивање. Таква е проценката од ризиците од корупција кој е

првиот и клучниот чекор од процесот на подготовка на Годишниот план за спречување на корупција во општината. При анализирање на факторите на ризици во делокругот на работата постојат повеќе области каде што е можна појава на корупција. Главниот акцент е ставен на вработените и раководството. Преку јакнење на нивниот професионализам и личен интегритет од нив се очекува да ги извршуваат професионално задачите, согласно законите, прописите и интерните процеси и со тоа смело да се спротиставуваат на корупцијата. За континуитет при детектирањето на ризик и нивно справување, управувањето со ризиците потребно е да стане дел од деловното планирање на општината и на извршувањето на нејзините надлежности. Истовремено, управувањето со ризиците треба да стане дел од секојдневната култура на однесувањето на менаџментот и на сите вработени во општината.

ПРИЧИНИ, УСЛОВИ И ФАКТОРИ ЗА ОВОЗМОЖУВАЊЕ КОРУПЦИЈА

Законот за спречување корупција и судир на интереси (член 8, став 5), поимот ризик од корупција го дефинира каков било вид на надворешна или внатрешна слабост или процес што може да претставува можност за појава на корупција во државните тела, јавните претпријатија и други институции од јавниот сектор, што вклучува и прашања како што се судир на интереси, примање подароци и други недозволен плаќања, лобирање, измама, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на законот и т.н.

Теоретски, доколку некој од вработените или раководството свесно ги злоупотребува својата службена положба и овластувања за директно или индиректно понудена, дадена, ветена, побарана, прифатена или очекувана корист материјална или нематеријална или друга придобивка за себе или некој друг, станува збор за корупција. Праксата досега покажува дека вработените во општината ги почитуваат начелата на законитост, интегритет, јавност, заштита и одговорност, што е индикатор дека службениците може да препознаат и да се справат со можноста за пробивање на корупцијата во делокругот на работењето.

ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА АЛАТКИ И КОНТРОЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ДЕТЕКТИРАНИТЕ РИЗИЧНИ ОБЛАСТИ

Корупцијата е забрането однесување кое ја загрозува демократијата и владеењето на правото, па затоа е потребно колку е можно повеќе индивидуите и институциите да работат на нејзино спречување. За да се намалат негативните последици кои настануваат од корупцијата, тенденција на Општина Македонски Брод е да воспостави цврста политика за борба против корупцијата, заради заштита на граѓаните, а особено заради воспоставување и почитување на владеењето на правото. Како алатки и механизми за надминување на детектирани ризични области општината би се користела со:

1. Почитување на Уставот и законите
2. Почитување на антикорупциската политика и политика на интегритет
3. Почитување на Кодексот на административните службеници

4. Почитување на начелата на стручност и компетентност при селекција на кандидатите за вработување.

5. Јакнење на свеста и едуцирање на вработените за можностите за корупција.

6. Преземање превентивни мерки кон нововработените

7. Јакнење на довербата на граѓаните и мотивирање да пријават корупција

8. Овозможување слободен пристап до информации од јавен карактер

9. Јакнење на принципите на отчетност и транспарентност во работењето на општината

10. Почитување на роковите за решавање на предмети кои се во надлежност на општината

11. Преземање на дисциплински мерки против лицата кои се однесуваат коруптивно, недозволиво, незаконито и неетично.

ЈАКНЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ СО ОСОБЕН АКЦЕНТ НА ЈАКНЕЊЕ НА ИНТЕГРИТЕТОТ НА ВРАБОТЕНИТЕ

Степенот на одговорност за брз одзив и максимизирање на ефикасноста за давање на услугите во голема мера влијае на јакнењето на капацитетите на институциите. Интегритетот во работењето на вработените во општината претставува принцип на постојано однесување со согласност со етичките вредности. Под интегритет се подразбира подготвеност на поединецот да препознае и одлучно да се спротистави во некоја незаконска, неморална или нечесна ситуација. Под поимот интегритет се подразбира и законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата. Со обезбедување на повеќе едукации, обуки и со почитување на законските норми, службениците ќе можат соодветно да одговорат на сите предизвици кои може да произлезат од корупцијата. На лично ниво, интегритетот значи поседување знаења и вештини, но и личен етички капацитет, решителност и професионалност да се почитуваат воспоставените правила и практики и секогаш да се работи во полза на јавниот интерес, да се одбегнува можниот судир на интереси и да не се придонесува за создавање негативни и штетни услови и околности во работењето.

Справувањето на општината со корупцијата ќе започне да се води со следните законски принципи:

- **НАВРЕМЕНО ПОСТАПУВАЊЕ ВО ВРСКА СО ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОТРЕБНИТЕ УСЛУГИ КОН ПРАВНИТЕ И ФИЗИЧКИТЕ ЛИЦА**

Согласно начелото на сервисна ориентација, според Законот за општа управна постапка, службеникот е должен и сервисно ориентиран кон остварувањето на правата и интересите на странките. Општина Македонски Брод важи за институција која навремено одговара на доставените барања, успешно и навремено постапува при спроведувањето на постапките, притоа почитувајќи ги законски утврдените временски рокови. До сега, праксата покажува дека доколку не постои некомплетно доставена документација или суштинска пречка во смисла на постоењето во услови за остварување на правата на граѓаните, службениците

транспарентно, навремено и одговорно ги изготвуваат актите потребни за остварување на правата и интересите на граѓаните.

- ПОЧИТУВАЊЕ НА КОДЕКСОТ ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Потребно е секој службеник да има висок степен на познавање на Кодексот за административните службеници, во којшто е утврдено дека службениците не смеат да ги користат службените овластувања со цел стекнување лична корист и имаат обврска да се спротиставуваат на сите форми на корупција во рамки на општината.

- ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ДОВЕРБАТА НА ГРАЃАНИТЕ КОН ИНСТИТУЦИИТЕ И МОТИВИРАЊЕ ДА ПРИЈАВАТ КОРУПЦИЈАТА

Круцијална алатка во намалувањето на борбата против корупцијата е мотивацијата на граѓаните да пријават корупција. Одлуката на граѓаните да се спротиставуваат на ситуација во која за да ги остварат нивните права се „принудени“ да ги „наградуваат“ службениците надвор од нивната службена должност е првиот чекор во овој процес, а тоа е долготраен процес кој бара упорност, професионален однос и меѓусебна соработка со граѓаните. Во таа смисла граѓаните се охрабруваат да ги пријават сите такви незаконски постапувања доколку постојат. Неопходно е да постои доверба во институциите со оглед дека законите ги регулираат сите постапки, активности и дејствија. Секое прекршување на законот треба да подлежи на соодветна санкција како последица, без разлика дали станува збор за функционер, раководител или административен службеник од било кое ниво.

- ЗАЈАКНАТА КОНТРОЛА И НАДЗОР ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

Постапките за јавни набавки во целост се спроведуваат во електронски систем за јавни набавки и истите се транспарентни, како и јавно достапни за јавноста. Сите договори се објавуваат на веб-страницата на општината.

Точно и прецизно да се врши планирање на постапките за јавни набавки и навремено во законски утврдениот рок, до крајот на јануари во тековната година, да се достават до Одделението за финансиски прашања заради подготовка на Годишен план за јавните набавки. Професионална едукација на вработените преку одржување на обуки за надградба на знаењето, обука за практична примена на Законот за јавни набавки и обука за антикорупција.

- ЈАКНЕЊЕ НА ПРИНЦИПИТЕ НА ОТЧЕТНОСТ И ТРАНСПАРЕНТНОСТ ВО РАБОТЕЊЕТО НА ОПШТИНАТА

Вработените во општината при извршување на работните задачи не смеат да го доведат личниот, материјалниот и нематеријалниот интерес во судир со јавниот поредок и со нивниот статус да предизвикаат судир на интереси.

Исто така потребно е да се водат од принципите на законитост, ефикасност, доверливост, независност, самостојност, чесност, професионалност, отчетност и транспарентност. Потребна е внимателна анализа на ризиците и ситуациите коишто може да доведат до потенцијален судир на интереси и корупција при вршење на службените работи, за што е

потребно навремено преземање мерки за отстранување на можноста за судир на интереси и корупција.

Како обврска јавноста да биде информирана за работи и настани од јавен интерес, потребно е преку разни комуникациски форми да овозможува пристап до информации за сите претставници од медиумите и другите заинтересирани страни, водејќи се од начелото на транспарентност, отчетност и недискриминација. Општина Македонски Брод и понатаму ќе продолжи со практиката да се објавуваат информации, извештаи, работни средби од дневни настани што се поврзани со работата на општината, на веб страницата.

ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД
ГРАДОНАЧАЛНИК,
М-р ЖАРКО РИСТЕСКИ

